

Evropski jezikovni listovnik za srednješolce, stare od 15 do 19 let

European Language Portfolio

for upper secondary-school learners aged 15 to 19

Priročnik za učitelja Teacher's guide

Svet Evrope
Council of Europe

Nada Puklavec, Sabina Mulej

EVROPSKI JEZIKOVNI LISTOVNIK
za srednješolce, stare od 15 do 19 let

PRIROČNIK ZA UČITELJA

KOLOFON ...

KAZALO

PREDGOVOR	5
1. UVOD	6
1.1 NAČELA DELA Z EJL	6
2. EJL SESTOJI IZ TREH DELOV	7
2.1. JEZIKOVNA IZKAZNICA	7
2.2. JEZIKOVNI ŽIVLJENJEPIS	7
2.3. ZBIRNIK	8
3. PRIPOROČILA ZA DELO Z EVROPSKIM JEZIKOVNIM LISTOVNIKOM	9
3.1. EVROPSKI JEZIKOVNI LISTOVNIK	9
3.1.1. UVOD	9
3.1.2. JEZIKOVNA IZKAZNICA	9
3.1.3. JEZIKOVNI ŽIVLJENJEPIS	11
3.1.4. ZBIRNIK	14
3.1.5. MAPA	15
4. PRILOGE	15

PREDGOVOR

Spoštovani učitelji/-ice tujih jezikov!

Pred vami je PRIROČNIK k *Evropskemu listovniku (EJL)* za srednješolce, stare od 15 do 19 let. EJL je izšel leta 2006 in se do 2011 poskusno uvaja na nekaterih srednjih šolah. Ker se je v tem obdobju pokazala potreba po smernicah za delo z EJL, sva za vas pripravili ta priročnik s predlogi za uporabo listovnika v razredu. Namen priročnika nikakor ni omejevanje vaše kreativnosti, temveč naj vam bo v pomoč in spodbudo.

Avtorici priročnika, Sabina Mulej in Nada Puklavec, vam Želiva uspešno, ustvarjalno in zanimivo delo z listovnikom!

1. UVOD

Evropski jezikovni listovnik oz. portfolio je razvil Svet Evrope in ga v Letu jezikov 2001 predstavil javnosti.

EJL je dokument, s katerim lahko vsak uporabnik, ki se je v šoli ali izven nje učil (tuji) jezik, reflektira proces svojega učenja in svoje medkulturne izkušnje.

EJL ima dva osnovna CILJA:

- Da spodbuja in motivira dijaka za jezikovno učenje. S svojo zasnovo EJL omogoča načrtovanje in vrednotenje učnega procesa. Uporabnika spodbuja, da organizira svoje učenje samostojno in ga hkrati motivira za učenje več jezikov.
- Da poroča o pridobljenih jezikovnih in medkulturnih spretnostih, znanjih in izkušnjah. Ker je EJL, ki ga imate v rokah namenjen predvsem srednješolcem, je poudarjena njegova pedagoška funkcija. Seveda pa tudi informativno-dokumentarna t.j. poročevalska funkcija ni nepomembna. Za sobivanje v Evropi je učinkovito sporazumevanje izrednega pomena, nujno potrebno pa je prav tako, da so jezikovno znanje in medkulturne izkušnje zabeleženi mednarodno prepoznavno in primerljivo.

Jezikovni listovnik omogoča sodelovanje med dijakom in učiteljem na več ravneh:

- pri določanju ciljev;
- pri določanju kriterijev za izdelke v zbirniku;
- pri samoocenjevanju oz. samorefleksiji dijakov.

Učitelj in dijak imata možnosti opazovati proces, v katerega sta vključena. Oba imata pregled nad celotnim dijakovim delom, spremljata lahko zaporedje pridobivanja znanj, sposobnosti in spretnosti, presojata napredovanje, opazita težave in uspehe. Kot učitelj dobite dragoceno informacijo, ki jo lahko upoštevate pri načrtovanju in organiziranju učnega procesa ter ne nazadnje pri svojem ocenjevanju dijakovih dosežkov.

1.1 NAČELA DELA Z EJL

Vsaka jezikovna zmožnost predstavlja vrednoto, ne glede na to, kje je pridobljena (v šoli, na jezikovnem tečaju ali drugje). EJL je last uporabnika – dijaka.

EJL temelji na Skupnem evropskem okviru smernic za jezikovno učenje in poučevanje (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching). Vse inačice EJL, ki so bile izdelane za različne starostne ciljne skupine in narodnosti, sledijo enakim/skupnim načelom in smernicam.

2. EYL SESTOJI IZ TREH DELOV

Da bi bili zagotovljeni povezava in kontinuiteta, imajo vsi listovniki ne glede na to, kateri ciljni starostni skupini so namenjeni, skupne sestavine:

- Jezikovno izkaznico,
- Jezikovni Življenjepis,
- Zbirnik.

Njihov pomen pa se glede na ciljno starostno skupino spreminja. Na primer: za najmlajše je najpomembnejši zbirnik, za srednješolce jezikovni življenjepis, za odrasle pa je pomembno, da o svojem znanju lahko poročajo, torej je zanje pomembna jezikovna izkaznica.

Seveda za srednješolce tudi jezikovna izkaznica ni nepomembna, saj predstavlja instrument za spodbujanje mobilnosti in mednarodne izmenjave, pa vendar je pri tej starostni skupini najbolj poudarjena pedagoška vloga listovnika. Dijaka je potrebno predvsem motivirati za učenje, mu pomagati, da prepozna in najde zase najučinkovitejši učni stil ter ga dolgoročno spodbujati k avtonomnemu učenju.

2.1 JEZIKOVNA IZKAZNICA

Jezikovna izkaznica daje pregled nad jezikovnim znanjem v določenem času (obdobju) in je v skladu s Skupnim evropskim referenčnim okvirom za jezike. Podaja posamezne jezikovne zmožnosti kot tudi jezikovno izobraževanje uporabnika ter spodbuja k preišljenemu samoocenjevanju s pomočjo razpredelnice za samoocenjevanje jezikovnega znanja. Za vse uporabnike EYL nad 16 let Svet Evrope priporoča standardizirano obliko Jezikovne izkaznice, s ciljem, da je evropsko prepoznavna, primerljiva in priznana.

2.2 JEZIKOVNI ŽIVLJENJEPIS

Jezikovni Življenjepis olajšuje načrtovanje, vrednotenje in refleksijo lastnega procesa jezikovnega učenja. Uporabniki EYL lahko natančno navedejo, katere spretnosti so v posameznem jeziku že usvojili in katere medkulturne izkušnje so že pridobili. Zatem preidejo k načrtovanju svojega učnega procesa in navedejo cilje – tako kratkoročne kot dolgoročne, tako svoje lastne kot tudi skupne cilje za vse dijake enega razreda.

Ta del spodbuja predvsem k večjezičnosti, tj. k razvijanju znanj v različnih (tujih) jezikih. Jezikovni Življenjepis vsebuje:

- Osebne izkušnje, povezane z rabo in učenjem jezikov;
- Podatke o jezikovnih programih, ki jih je dijak doslej obiskoval;
- Navedbo dijakovih stikov s tujimi jeziki in kulturami;
- Določanje ciljev;
- Strategije uspešnega jezikovnega učenja posameznika in
- Razpredelnice za samoocenjevanje znanja posameznih jezikov.

EYL za srednješolce vsebuje šest različnih lestvic za samoocenjevanje jezikovnega znanja:

Samoocenjevalne lestvice A1, A2, B1, B2, C1 in C2 (www.coe.int/portfolio). Ciljne ravni EYL za srednješolce so B1, B2 in delno C1 za prvi tuji jezik oz. A1 in A2 za drugi tuji jezik.

2.3 ZBIRNIK

V zbirniku uporabnik zbira gradiva, ki dokumentirajo njegova jezikovna znanja in spretnosti v različnih jezikih – besedila vseh vrst, avdio in video posnetke itd.

Merila, po katerih bo uporabnik izbral izdelke za zbirnik, naj bodo v posamezni skupini dogovorjena naprej. V zbirnik naj dijaki vlagajo DOGOVORJENE in POLJUBNE izdelke.

- DOGOVORJENI izdelki naj bodo za vse dijake enaki (kot učitelj svetujete, katere teste, nareke, domačo nalogo ipd. naj dijaki vložijo v zbirnik);

- POLJUBNE izdelke naj dijaki vložijo po lastnem izboru – npr. »moj najboljši izdelek«.

Zbirnik dijaki med letom dopolnjujejo, izločajo »slabše«, nedokončane ali za njih neaktualne izdelke, ohranijo pa pomembne.

3. PRIPOROČILA ZA DELO Z EVROPSKIM JEZIKOVNIM LISTOVNIKOM

3.1 EVROPSKI JEZIKOVNI LISTOVNIK

3.1.1. UVOD

STRANI 1 - 5

Dijaki naj najprej napišejo svoje ime in priimek. Priporočamo, da uvodni del jezikovnega listovnika, kjer sta opisana njegova zgradba in nastanek, dijakom predstavite šele, ko bodo izpolnili jezikovno izkaznico. Dijaki si lahko uvod preberejo sami, lahko jim ga predstavite vi ustno ali s pomočjo spletnih strani, kot na primer: <http://www.sprachenportfolio.ch/>.

3.1.2. JEZIKOVNA IZKAZNICA

STRANI 4 - 11: Pregled znanja jezikov

Materinščina: Dijaki najprej vpišejo svoj materni jezik ali več jezikov, ki jih uporabljajo doma. Ker Svet Evrope želi spodbujati večjezičnost, naj dijaki vpišejo tudi materinščino svojih staršev ali starih staršev, če je ta drugačna od njihovega maternega jezika, s čemer osvetlijo svoje jezikovno ozadje.

Drugi jeziki: Dijaki lahko vpišejo vsak jezik, ki ga znajo, se ga učijo ali so se ga učili oz. poznajo v tem jeziku morda samo nekaj fraz ali besed. Če imate možnost in ste pripravljeni v tem delu posvetiti nekaj več časa, lahko pripravite tonske posnetke vzorcev različnih jezikov in jezikovnih skupin ter pustite, da dijaki ugibajo, za katere jezike gre. Lahko pa nalogo iskanja posnetkov prepustite dijakom samim ali pa jih spodbudite, da v jezikih, ki jih poznajo, povejo stavek ali dva, ostali pa ugibajo. Možnosti je veliko. Zagotovo se lahko takšna ura spremeni v enkratno doživetje, kjer svoje dijake bolje spoznate, oni pa dobijo možnost, da se pokažejo s tiste plati, ki je bila doslej »skrita«.

Preden se dijaki lotijo samoocenjevanja svojih jezikov na strani 4, z njimi preglejte splošno lestvico iz Samoocenjevalnih lestvic na strani 46, zatem predelajte samoocenjevalne lestvice v Jezikovni izkaznici na straneh 7 do 9 (ravni A2 do B2) in jih opozorite, da se naj osredotočijo samo na en jezik. Kako naj to naredijo, jim lahko pokažete tudi na svojem primeru, tako da ocenite jezik, ki ga ne obvladate najbolje.

Primer: V srednji šoli sem se učila francoščino. Ne glede na to, da sem opravila matura iz tega jezika, je moje znanje danes nazadovalo, ker jezika ne uporabljam. Ugotavljam, da razumem preproste stavke in besedišče, ki se nanaša na vsakodnevne situacije, vendar pri sporazumevanju v tem jeziku iščem izraze. Kadar berem razumem bistvene stvari o splošnih temah in temah, ki me zanimajo. Znam se predstaviti in vprašati po najosnovnejših stvareh. To pa je tudi vse. Pri pisanju pa sem povsem iz vaje. Če povzamem, je moje slušno razumevanje na ravni A2, bralno na B1, če imam na voljo dovolj časa, da besedilo natančno preberem, govorno sporočanje in sporazumevanje zadošča za raven A1, pisno sporočanje pa morda niti za A1 ne.

Primer: V srednji šoli sem se učila francoščino. Ne glede na to, da sem opravila matura iz tega jezika, je moje znanje danes nazadovalo, ker jezika ne uporabljam. Ugotavljam, da razumem preproste stavke in besedišče, ki se nanaša na vsakodnevne situacije, vendar pri sporazumevanju v tem jeziku iščem izraze. Kadar berem razumem bistvene stvari o splošnih temah in temah, ki me zanimajo. Znam se predstaviti in vprašati po najosnovnejših stvareh. To pa je tudi vse. Pri pisanju pa sem povsem iz vaje. Če povzamem, je moje slušno razumevanje na ravni A2, bralno na B1, če imam na voljo dovolj časa, da besedilo natančno preberem, govorno sporočanje in sporazumevanje zadošča za raven A1, pisno sporočanje pa morda niti za A1 ne.

Jezik Language	FRANCOŠČINA					
	A1	A2	B1	B2	C1	C2
		x				
				x		
	x					
	x					
	x					

Za vsak nadaljnji jezik naj tabelo za samoocenjevanje izpolnijo doma.

STRAN 12: Pregled jezikovnih in medkulturnih izkušenj

V to preglednico dijaki vpišejo, koliko let so se učili in uporabljali jezik v deželi/regiji, v kateri jezika ne govorijo (v našem primeru v Sloveniji), koliko let so se jezika učili v osnovni in srednji ali poklicni šoli, koliko let so obiskovali jezikovne tečaje in koliko časa so imeli redne stike z govornici ciljnega jezika. Pod drugo lahko napišejo še privatne inštrukcije, bralno značko redne stike z osebo oziroma sorodnikom, ki govori ciljni jezik, ipd. Nadaljnje informacije o jezikovnih in medkulturnih izkušnjah pa so lahko mednarodna srečanja, izmenjave dijakov, dopisovanje, ipd.

Če dijaki izpolnjujejo tabelo za več kot tri jezike, je potrebno napraviti kopijo.

STRAN 13: Pregled jezikovnih in medkulturnih izkušenj

V to preglednico dijaki vpisujejo kratkotrajnejša obdobja, v katerih so obiskali deželo ciljnega jezika in koliko časa so tam obiskovali jezikovne tečaje. Prav tako lahko vpišejo, če so uporabljali ciljni jezik pri izobraževanju (na primer če so na ekskurziji v tujino poslušali kakšno predavanje v ciljnem jeziku). Pod »drugo« lahko navedejo vodene ogledne znamenitosti v ciljnem jeziku, ogled filma ali predstave v tujem jeziku, bralne večere, ipd. Nadaljnje informacije o jezikovnih in medkulturnih izkušnjah zajemajo mednarodna srečanja v tujini, izmenjave dijakov, ipd.

Če dijaki izpolnjujejo tabelo za več kot tri jezike, je potrebno napraviti kopijo.

STRAN 14: Potrdila in diplome

Dijaki vpišejo vsa potrdila in diplome, ki so jih pridobili. Pomembno je, da pravilno označijo zahtevnostno raven od A1 do C2. Priporočamo kronološko zaporedje, kar bo dalo jasno sliko dijakovega jezikovnega razvoja in mu bo v pomoč, ko bo izkaznico predložil npr. delodajalcu.

3.1.3. JEZIKOVNI IŽIVLJENJEPIŠ

STRAN 2: Raba jezika

Ta stran je namenjena dijakom osebno, nanjo beležijo svoje osebne izkušnje, povezane z rabo in učenjem jezikov. Dijaki običajno vsakodnevnih situacij, ki nimajo formalnega ozadja, ne razumejo kot »učenje«. Učitelji pa prav dobro vemo, da so tudi takšne izkušnje še kako pomembne, zato jih želimo nanje spomniti.

Dijaki vpišejo svoj prvi/materni jezik oz. jezike, ki jih uporabljajo v družini, s prijatelji, sorodniki in z znanci, morda se spomnijo, da so se med počitnicami sporazumevali še v drugih jezikih in navedejo vse jezike, ki so se jih učili ali se jih učijo.

STRAN 3: Učil sem se naslednje jezike

Dijaki imajo možnosti navesti vse jezike, ki so se jih učili, ne glede na način – formalen ali neformalen, to učenje časovno opredeliti ter opisati druge jezikovne in medkulturne izkušnje. Če dijaki vpisujejo podatke za več jezikov, je potrebno napraviti kopijo strani.

STRAN 4: Moje jezikovne in medkulturne izkušnje

Dijaki zapišejo svoje jezikovne in medkulturne izkušnje kot so bivanje in obiski v tujini, potovanja (počitnice), obiskovanje jezikovnega tečaja, šolske izmenjave (obiski, izleti), jezikovne projekte s partnerskimi šolami v tujini, srečanja s tujci, dopisovanje (po navadni in e-pošti); festivale, tekmovanja, praznovanja ipd. Svoje izkušnje in občutke ob tem na kratko opišejo.

STRAN 5: Moji cilji pri učenju jezikov

Z vprašalnikom na tej strani dijake spodbudimo, da razmislijo o svojih ciljih in le-te časovno opredelijo.

Pri tem naj uporabijo tudi samoocenjevalno lestvico iz Jezikovne izkaznice, ki ustreza šestim ravnam jezikovnega znanja in spretnosti. 10

STRANI 6,7: Kako se najraje učim?

Predlagamo, da se o različnih načinih in strategijah učenja pogovorite z dijaki. V kolikor se vam zdi smiselno in vam čas omogoča, naj dijaki v manjših skupinah razpravljajo o tej temi ter naj pripravijo »navodila« za najučinkovitejše učenje in jih predstavijo.

Ob branju podanih odgovorov dijaki sami razmišljajo o vseh jezikovnih spretnostih. Označijo lahko več odgovorov, vi kot učitelj pa dobite pomembno informacijo o psiholoških, osebnostnih in motivacijskih razlikah med dijaki, kar vam pomaga pri vašem načrtovanju učnega procesa, načinu preverjanja znanja in uvajanju določenih oblik individualiziranega poučevanja, kjer bodo te razlike upoštewane.

SAMOOOCENJEVALNE LESTVICE

Lestvice so namenjene samoocenjevanju jezikovnega znanja in določanju učnih ciljev na vseh ravneh :

- vstopna raven A1,
- vmesna raven A2,
- raven sporazumevalnega praga B1,
- višja raven B2,
- raven učinkovitosti C1,
- raven mojstrstva C2.

Ker je jezikovni listovnik za srednješolce, namenjen starostni skupini od 15 do 19 let, naj se dijaki osredotočijo na tri ravni B1, B2 in C1, kadar gre za učenje prvega tujega jezika in na A1, A2 in B1 za drugi tuji jezik. Čeprav sta ciljni ravni tega listovnika B2 in delno C1, so na naslednjih straneh podani opisniki vseh ravni, kar lahko služi kot spodbuda za doseganje višjih ciljev. Če se dijak uči več jezikov, je potrebno lestvice kopirati.

STRAN 2: Navodila za izpolnjevanje razpredelnic

6-stopenjska lestvica vsebuje opise za 5 jezikovnih zmožnosti:

- slušno razumevanje;
- bralno razumevanje;
- govorno sporazumevanje;
- govorno sporočanje in
- pisno sporočanje.

Poleg tega lahko dijaki ocenjujejo tudi svoje (komunikacijske) strategije in kakovost jezika. 11

Razpredelnice lahko uporabijo tako, da svoje zmožnosti ocenijo sami (1. stolpec), ali pa jih ocenite vi (2. stolpec). Jezikovno znanje, ki bi ga dijaki želeli pridobiti, označijo v 3. stolpcu.

Pri opisnikih gre za standardizirane vsebine jezikovnega znanja na določeni ravni, ki pa nikakor ne obsegajo vsega, navedene so le najpomembnejše splošne jezikovne sposobnosti in spretnosti, ki bi jih naj posameznik na določeni ravni in v določeni kategoriji obvladoval. V praznih vrsticah lahko seznamu dijaki (sami ali skupaj z vami) dodajo še druge opisnike. Pri tem naj bodo pozorni na raven in kategorijo.

Če želite, da dijaki bolje spoznajo ravni, predlagamo naslednjo skupinsko vajo: Na primer za slušno razumevanje preberejo dijaki najprej opisnike za prve tri ravni (A1 do B1), da spoznajo razlike med posameznimi ravnmi, zatem pa za vsako raven vnesejo po en dodatni opisnik. Na plakatu naj za vsako raven nastane seznam vseh dodatnih opisnikov, o katerih se v razredu pogovorite in ugotovite njihovo ustreznost.

Če posamezni dijak obvlada več kot 80 % v razpredelnici navedenih zmožnosti, je najverjetneje že dosegel naslednjo raven.

Pomembno je, da dijaki do potankosti spoznajo vsebino opisnikov, zato delu z njimi namenite več časa in jih podrobno razložite. Opozorite jih tudi na razliko med govornim sporazumevanjem in govornim sporočanjem. Odločitev, ali boste z opisniki delali po posameznih stopnjah ali pa spretnostih, prepuščamo vaši presoji.

SLUŠNO RAZUMEVANJE

Dijaki se vprašajo: kaj oz. koliko razumem, kadar poslušam besedila v tujem jeziku. Pregledajo opisnike za raven izpolnjevanja in jih dopolnijo, če se spomnijo še česa, kar razumejo.

BRALNO RAZUMEVANJE

Dijaki se vprašajo: kaj oz. koliko razumem, kadar berem besedila v tujem jeziku? Pri tem ne ni nujno, da gre za snov iz učbenika, temveč tudi za besedila iz neposrednega okolja (plakati, napisi), časopisov, brošur, medmrežja, knjig, pisem ipd.

GOVORNO SPORAZUMEVANJE

Dijaki se vprašajo: o čem se znam pogovarjati z nekom, ki govori v tujem jeziku. Pri tem gre za pogovor v različnih vsakodnevnih situacijah.

GOVORNO SPOROČANJE

Dijaki se vprašajo: o čem znam pripovedovati v tujem jeziku (obnova filma, knjige), kaj znam izraziti (občutke, izkušnje). 12

STRATEGIJE

Dijaki se vprašajo: kako se znajdem v situaciji, kjer moram nekaj sporočiti v tujem jeziku ali se ji znam prilagoditi, znam samostojno pridobiti informacije v tujem jeziku, kako se izognem jezikovni težavi ali znam poiskati drugi izraz, če se takoj ne spomnim prave besede.

KAKOVOST JEZIKA

Dijaki se vprašajo: kako se izražam v dani situaciji, kakšno je moje besedišče, jezikovna pravilnost, natančnost izraženegega.

PISNO SPOROČANJE

Dijaki se vprašajo: kaj znam napisati v tujem jeziku?

STRAN 45: Moji cilji

Dijaki lahko na osnovi samoocenjevalnih lestvic zapišejo svoje cilje; npr. če česa pri določeni ravni niso dosegli ali pa je njihov cilj opisnik iz naslednje ravni, lahko to zabeležijo kot cilj. Ko cilje obvladajo, jih lahko odkljukajo.

STRAN 46, 47: SPLOŠNA LESTVICA

Samoocenjevalnim lestvicam je priložena še splošna lestvica, ki jo dijaki uporabijo za hitro umestitev svojega jezikovnega znanja v ustrezno raven.

3.1.4. ZBIRNIK

STRAN 2

ZBIRNIK je mapa, v katero dijaki vlagajo svoje izdelke in dokazila o znanju jezikov. Zbrani izdelki ponazarjajo in beležijo potek učenja, trenutno znanje in napredek dijaka, zato je pomemben tudi za učitelja. Dijaki vam torej posredujejo vidno informacijo o svojem učenju in znanju jezikov. Z dijaki se dogovorite, da bodo v zbirnik shranjevali DOGOVORJENE in POLJUBNE izdelke.

- DOGOVORJENI izdelki naj bodo za vse dijake enaki. Z dijaki se dogovorite za datum in vrsto izdelka (test, narek, domača naloga ipd.), ki naj ga vložijo v zbirnik.

- POLJUBNE izdelke naj dijaki vložijo po lastnem izboru – npr. »moj najboljši izdelek« kadarkoli med letom in vas nanje opozorijo. Takšni izdelki lahko služijo tudi za preverjanje znanja.

Priporočljivo je, da občasno pregledajo jezikovni zbirnik in ga po potrebi dopolnijo ali zamenjajo oz. izločijo izdelek, ki ni več aktualen.

Dijaki si naj pripravijo dovolj kopij vseh tabel v zbirniku, ker bo tabela tudi po tistem, ko bodo določen izdelek zavrgli, podala pregled njihovega dela.

STRAN 3: Moji izdelki

Pomembno je, da je izdelek, ki ga dijaki vložijo v zbirnik, zabeležen v tej tabeli. Predlagamo vam, da dijakom pri prvih zapisih pomagate, predvsem pri vpisovanju kratkega opisa in vsebine ter vrsti izdelka (osnutek ali končni izdelek). Dijak bo izdelek najprej ocenil sam, ocenili pa ga boste tudi vi. Poleg datuma vložitve je smotrno zabeležiti tudi datum morebitne izločitve. Prepustite dijakom odločitev glede poljubnega izdelka. V zbirnik lahko vlagajo besedila v pisni obliki, zvočnem ali video zapisu, na primer kratko poročilo o nastopu, ki ga pripravijo za celo skupino – izzovite njihovo kreativnost in domišljijo.

STRAN 4: BESEDILA, KI SEM JIH PREBRAL, SLIŠAL

Dijaki vpišejo vrsto medija, naslov in avtorja. Kot področje lahko navedejo: glasba, televizija, medmrežje ipd. Na kratko opišejo vsebino in izdelek opremijo z datumom.

STRAN 5: DOKAZILA, POTRDILA, DIPLOME

Če dijaki v zbirniku hranijo tudi diplome in potrdila, jih tukaj navedejo. Če na samem potrdilu ni izrecno navedena raven jezikovnega znanja (A1 do C2), mu pomagajte pri umestitvi v ustrezno raven.

STRAN 6: Učiteljevo mnenje o mojem učenju jezikov

Na tej strani zabeležite svoje opombe, napišite sporočila, spodbude ali predloge, vanj lahko vpisujete tudi ocene in mnenje o napredovanju dijaka. 14

STRAN 7: Moje opombe

Dijaki vpišejo svoje opombe ali opažanja v zvezi s svojim učenjem in napredovanjem. Tukaj lahko zabeležijo tudi morebitne težave, na katere so naleteli pri učenju. Prav tako lahko navedejo, če so pri učenju naleteli na kaj posebno zanimivega in uporabnega za njihovo nadaljnje učenje tujega jezika ali katerega drugega predmeta.

3.1.5. MAPA

Na platnico je pritrjena mapa, kamor naj dijaki shranjujejo svoje izdelke. Ker pa bodo jezikovni listovnik uporabljali vsa štiri leta, bodo zagotovo potrebovali dodatno mapo.

4. PRILOGE

V prilogi so vam na voljo učni listi kot kopirne predloge za dijake. Lahko jih uporabite kadarkoli po lastni presoji, vodeno v skupini, medtem ko sprašujete, v času nadomeščanja, kot domače delo ...

UČNI LIST 1: UGOTOVI SVOJ UČNI TIP.

S testom v prvi prilogi bodo dijaki lahko ugotovili, kateremu učnem tipu pripadajo in bodo tako lažje razmišljali o načinu učenja, ki je zanje primeren.

Prav tako je to tudi za učitelja dobrodošla informacija, saj lahko razlago snovi in naloge bolj prilagodi dijakom posameznega razreda. V posameznem razredu lahko dijaki napravijo slikovni prikaz, iz katerega bo razviden prevladujoči učni tip. Tega lahko dijaki obesijo na vidno mesto.

Vizualni tip dosega najboljše učne uspehe, če bere in si snov ponazori v obliki slik in grafik, opazuje dogajanje ali si stvari predstavlja v slikah. Vizualnim tipom je pogosto težko dojeti in si zapomniti govornjene informacije.

Za ta tip strokovnjaki predlagajo naslednje učne pripomočke: slike, plakate, učne kartice in kartoteke, videoposnetke, skice, knjige in označevalce besedila.

Slušni tip se najbolje nauči to, kar sliši. Z lahkoto dojema, si zapomni in podaja ustne razlage. Pri učenju mu pomagajo tudi samogovori. Rad ima, da ga prijatelji in družinski člani sprašujejo, kar se je naučil. Hitro ga začnejo motiti razni zvoki, slabše se spominja stvari, ki jih je samo videl.

Za ta tip strokovnjaki predlagajo naslednje učne pripomočke in dejavnosti: učni avdio in video posnetki, pogovori, intervjuji.

Za **telesno- gibalni tip** je pomembno, da se učenja udeleži z vsem telesom. Najbolje se uči tako, da ob učenju nekaj počne. Da lahko ostane pozoren, potrebuje dovolj gibanja.

Za ta tip strokovnjaki predlagajo naslednje učne pripomočke in dejavnosti: medmrežje kot vir iskanja informacij, igra vlog, nastopi oz. prezentacije, posnemanje in gibanje.

UČNI LIST 1/A: PRIPOROČILA ZA JEZIKOVNO UČENJE

Ta učni list vsebuje nasvete za boljše učenje, dijaki priporočila ovrednotijo v skladu z navodili na učnem listu. S tem jih želimo še dodatno spodbuditi, da razmišljajo o svojem učenju in izmenjajo izkušnje z vrstniki. O njihovih predlogih, ki jih lahko vpisujejo na koncu tabele, se pogovorite v skupini.

UČNI LIST 2: DNEVNIK O UČENJU IN UPORABI TUJEGA JEZIKA

V dnevnik dijak zapisuje vse aktivnosti in stike s tujim jezikom. Cilj tega je razvijati zavest o pomenu rabe tujega jezika tudi izven razreda. Na začetku šolskega leta se z dijaki dogovorite, kako bodo izpolnjevali tabelo – kontinuirano ali občasno. Skupaj določite najkrajše časovno obdobje (teden, mesec ali polletje), ki ga izpolnijo vsi dijaki, nekateri pa bodo morda želeli 16 voditi dnevnik čez vse šolsko leto. Tem predlagajte, naj si pripravijo ustrezno število fotokopij. Te učne liste lahko dijaki vlagajo v zbirnik, vendar jih je potrebno občasno aktualizirati.

UČNI LIST 3: MOJ SLOVAR

V pripravljeno tabelo za slovar dijak lahko vpisuje ne samo nove, temveč tudi zanimive ali zanj pomembne izraze ali besedne zveze, ki jih sliši ali prebere tudi izven pouka, zanje poišče slovenske ustreznice in jih uporabi v različnih povedih, če imajo izrazi različne pomene. Besede zbirajo ločeno po jezikih, priporočamo vpisovanje izrazov glede na tematsko področje ali za določeno časovno obdobje. Te učne liste lahko dijaki vlagajo v zbirnik, vendar jih je potrebno občasno aktualizirati.

LITERATURA

DOBROSAVLJEVIČ, Katja, ENČEVA, Milka, HAJNRIH, Sabina, FRITZ, Thomas, KAHVEDŽIĆ TINTOR, Silvija, KRAJNC, Nataša, MESOJEDEC-ERLIH, Emilija, MULEJ, Sabina, PIGNAR TOMANIČ, Andreja, PUKLAVEC, Nada, RAFOLT, Isabella. *Jezikovna mapa za mladino in odrasle : eksperimentalno gradivo*. Maribor: Andragoški zavod, Ljudska univerza; [Ljubljana]: Republika Slovenija, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, 2001.

Europarat / Rat für kulturelle Zusammenarbeit: Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Berlin u. a.: Langenscheidt 2001.

PUKLAVEC, Nada, ENČEVA, Milka, MULEJ, Sabina, SKELA, Janez (ur.). *Evropski jezikovni listovnik za srednješolce, stare od 15 do 19 let = European language portfolio for upper secondary-school learners aged 15 to 19*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, 2006.

SKELA, Janez. *Evropski jezikovni listovnik za osnovnošolce. Priročnik za učitelja: slovenska verzija*. Maribor: Obzorja, 2000.

http://www.coe.int/T/DG4/Linguistic/CADRE_EN.asp, februar 2009

<http://elp-implementation.ecml.at/>, marec 2009

4. PRILOGE: Učni listi 1, 1/A, 2, 3

UČNI LIST 1

Test za določanje učnega tipa

V naslednji tabeli najdeš različne dejavnosti. Razmisli, s pomočjo katerih od teh aktivnosti, si pri učenju največ zapomniš in označi v ustreznem stolpcu desno:

1 pomeni malo (1 točka), 2 pomeni kar nekaj (2 točki), 3 veliko (3 točke). Potem seštej vrednost in jo primerjaj z rešitvami spodaj.

		1	2	3
1	Pri obdelavi besedila pripravim miselni vzorec ali tabelo.			
2	Dobro sledim ustni razlagi učitelja.			
3	Raje delam projekte kot pa pišem spise, povzetke ali obnove.			
4	Z lahkoto razumem in razberem preglednice, zemljevide, grafe ipd.			
5	Raje poslušam sošolko ali sošolca, ki bere besedilo, kot da berem sam/a.			
6	Vedno si dobro ogledam slikovni material v učbeniku.			
4	Raje kot za mizo se učim drugje (na tleh, postelji...)			
8	Pri pouku tujega jezika rad/a delam slušne vaje.			
9	Pri pouku si rad/a ogledam video ali diapozitive.			
10	Ko berem, v mislih »slišim« besede.			
11	Besede, ki si jih želim zapomniti, si zapišem na listič.			
12	Raje sam/a berem kot pa da mi bere nekdo drug.			
13	Z zanimanjem si ogledam razstavo.			
14	Dobro si zapomnim, kadar kdo o čem poroča.			
15	Medtem ko poslušam učiteljevo razlago, pogosto rišem po zvezku.			
16	Poslušam reportaže o aktualnih temah.			
17	Kadar si želim nekaj zapomniti, mi pomaga, če si o tem v mislih ustvarim podobo.			
18	Pri obdelavi besedila si delam zapiske.			

Razlaga rezultatov:

Seštej

2, 5, 8, 10, 14 in 16 za slušni učni stil:

4, 6, 9, 12, 13 in 17 za vizualni učni stil:

1, 3, 7, 11, 15 in 18 za telesno-gibalni učni stil:

Nihče ne pripada samo enemu učnemu tip, vendar pri večini ljudi en stil prevladuje. Najvišji seštevek točk ti pove, kateri je tvoj najmočnejši učni stil.

VIZUALNI UČNI TIP

Zate je dobro, če učno gradivo, ki ste ga predelali v šoli, doma znova prebereš. Naredi izpiske, zapiši si ključne besede in uporablaj označevalce besedila. Doma poišči fotografije, ilustracije ali naredi miselni vzorec.

SLUŠNI UČNI TIP

V šoli si v prednosti, saj se med poukom velik del snovi podaja ustno. Samo pazljivo poslušaj učitelja in veliko stvari si boš z lahkoto zapomnil/a. Doma si snov nato še enkrat na glas preberi.

TELESNO-GIBALNI UČNI TIP

Učiš se z delom in telesno dejavnostjo. Dobro zamisli dobiš, ko si telesno dejaven. Ko se učiš, potrebuješ premore, lahko se učiš na različnih mestih, med učenjem hodiš ali stojiš. Za zapomnitev uporablaj močne barve, med učenjem lahko poslušas glasbo.

UČNI LIST 1/A

PRIPOROČILA ZA JEZIKOVNO UČENJE

Spodnja priporočila ovrednoti od 1 do 4 (1-zame neuporabno, 2-pogojno uporabno, 3-uporabno, 4-zelo uporabno). Na koncu še lahko navedeš morebitne svoje predloge.

Priporočilo	Ocena
Bodi pozoren na to v katerih vsakodnevnih situacijah se srečuješ s tujimi jeziki (glasba, napisi na prehrambnih izdelkih, v reklamah, pri nakupovanju, pri delu z računalnikom...).	
Poskusi razumeti besedila glasbenih komadov/prispevkov/ pesmi/ , ki so ti všeč.	
Kolikor mogoče pogosto poslušaj originalne posnetke, npr. kasete, cd-je, oddaje na radiu in televiziji, DVD-je, video posnetke, filme, učne programe.	
Kolikor mogoče pogosto govori z »naravnimi govorcii«. Pri tem bodi pozoren na njihovo izgovorjavo in idiomatske fraze.	
Mirno chataj tudi v tujem jeziku.	
Ne boj se delati napak.	
Neznane besede poskušaj razumeti iz sobesedila, šele zatem uporabi slovar, če je to potrebno.	
Tvori stavke z novimi besedami! Pomembno je, da znaš nove besede uporabiti v različnih kontekstih.	
Nove besede poveži z že znanimi, npr. <i>meaningless: meaning, meaningful ... ali: Besucher: der Besuch, besuchen...</i>	
Poskušaj si zapomniti besede, medtem ko jih primerjaš z besedami v materinščini, podobnimi po izgovorjavi ali pisavi, npr. <i>asoziate – assoziieren – asociirati</i> .	
Morda ti bo pomagalo, če posebej težke besede povežeš/asociiraš s slikami, situacijami, vonjavami, zvoki.	
Besede, ki si jih težko zapomniš, zapiši na lističe in jih v vidnem polju pritrdi na mestu, kjer se pogosto zadržuješ.	
Piši, kolikor se da, s pomočjo računalnika, predvsem, če si vizualni učni tip.	
Ustvarjaj besedna polja! V sredino zapiši eno besedo in okoli nje zatem še druge besede, npr. flat – kitchen, living-room, bedroom, bathroom ... ali das Meer – das Wasser, das Schiff, das Boot, der Fisch, schwimmen...	
Napravi si učno kartoteko ali slovar za besedišče ločeno glede na tematiko in besedna polja, za slovnične strukture in idiomatske fraze.	
Če se kakšne besede ne spomniš, jo poskusi opisati ali uporabi besedo s podobnim pomenom.	
Poskusi težja besedila obnoviti s svojimi besedami.	
Ne pozabi se za učne uspehe nagraditi s stvarmi, ki jih rad/a počenjaš!	

